

Необхідність підтримки фінансової надійності існує при будь-яких ринкових коливаннях, тобто в умовах ризикових ситуацій [3, с.139].

Уміння підтримувати стабільність в умовах зміни внутрішнього та зовнішнього середовища [4, с. 214]. Вкрай важливою є адаптація до негативного впливу чинників у динамічному оточенні, вміння вчасно їх прогнозувати, пристосовуватися до нових господарських реалій, особливо в умовах кризи.

Таким чином, аналіз представлених в аналітичній літературі визначень фінансової надійності страховика дозволив сформулювати таке: фінансова надійність – це здатність страхової компанії стабільно розвиватися в умовах ризиків для внутрішнього та зовнішнього середовища з метою максимізації фінансових результатів.

Фінансова надійність страховика тісно взаємопов'язана і з іншими категоріями: фінансовою безпекою, гнучкістю, стійкістю, рівновагою, платоспроможністю.

Література

1. Бондаренко П. В. Фінансова надійність страховика. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами* : зб. тез VI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (16 листопада 2022 р.). Київ : КНЕУ, 2022. 225 с.
2. Баранова В. Г. Діджиталізація як засіб розширення функцій страхування. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях* : зб. матеріалів XIX Міжнар. наук.-практ. конф. (17–18 травня 2021 р.). Одеса : ОНЕУ, 2021. С. 157–158.
3. Георгієва Н. О. Фінансовий стан страхової компанії. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами* : зб. тез VI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (16 листопада 2022 р.). Київ : КНЕУ, 2022. 225 с.
4. Ткаченко Н. В. *Фінансова стійкість страхових компаній (методологія оцінки та механізми забезпечення)* : дис. д-ра екон. наук : 08.00.08. Суми, 2011. 418 с.

УДК 336.648

Домбровська Софія Олексіївна

*к. е. н., ст. викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

РОЛЬ ПРОЄКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

JEL classification: G210; G240

Проєктне фінансування передбачає фінансування довгострокових інфраструктурних, промислових проєктів і державних послуг за допомогою фінансової структури без регресу або з обмеженим регресом. Борговий і власний капітал, використані для фінансування проєкту, повертаються із грошового потоку, створеного проєктом. Проєктне фінансування становить структурну позику, яка покладається переважно на грошовий потік проєкту для погашення, з активами проєкту, правами та інтересами, які утримуються як вторинна застава.

Проєктне фінансування зазвичай включає механізм спеціального призначення. Єдиною діяльністю компанії є реалізація проєкту шляхом передачі більшості аспектів субпідряду через контракти на будівництво та експлуатацію. Оскільки на етапі будівництва нових проєктів немає надходжень, обслуговування боргу відбувається лише на етапі експлуатації. З цієї причини сторони ризикують на етапі будівництва. Оскільки звернення до спонсорів проєкту є обмеженим або відсутнім, акціонери компанії зазвичай несуть відповідальність у межах своїх акцій. Проєкт залишається позабалансовим як для спонсорів, так і для держави. Але не всі інвестиції в інфраструктуру фінансуються за рахунок проєктного фінансування.

Заборгованість за проєктом зазвичай зберігається в міноритарній дочірній компанії, яка не консолідована на балансі відповідних акціонерів [1, с. 87]. Це зменшує вплив проєкту на вартість існуючого боргу акціонерів і боргову спроможність. Акціонери можуть вільно використовувати свою боргову спроможність для інших інвестицій.

Певною мірою уряд може використовувати проєктне фінансування, щоб тримати борги та зобов'язання проєкту позабалансовими, щоб вони займали менше фіскального простору. Фіскальний простір – це сума грошей, яку уряд може витратити понад те, що він уже інвестував в державні послуги, такі як охорона здоров'я, соціальне забезпечення та освіта. Теорія полягає в тому, що

економічне зростання принесе уряду більше грошей через додаткові податкові надходження від більшої кількості людей, які працюють і сплачують більше податків, що дозволить уряду збільшити витрати на державні послуги.

Коли компанія не виплачує кредит, регресне фінансування дає кредиторам повну вимогу до активів акціонерів або грошових потоків. Навпаки, проектне фінансування визначає проектну компанію як з обмеженою відповідальністю. Таким чином, регрес кредиторів обмежується переважно або повністю активами проекту, включаючи завершення та гарантії виконання, у випадку дефолту проектної компанії.

Ключовим питанням фінансування без права регресу є те, чи можуть виникнути обставини, за яких кредитори звернуться до деяких або всіх активів акціонерів. Умисне порушення з боку акціонерів може призвести до того, що кредитор звернеться до активів. Заборгованість без права регресу характеризується високими капітальними витратами, тривалими періодами позики та невизначеними потоками доходів [2, с. 55]. Андеррайтинг цих позик вимагає навичок фінансового моделювання та глибоких знань основної технічної області. Кредитори встановлюють вищі кредитні стандарти для позичальників, щоб мінімізувати ймовірність дефолту.

Отже, проектне фінансування передбачає державне фінансування інфраструктурних та інших довгострокових капіталомістких проектів. У сучасних умовах економіки України проектне фінансування є особливо привабливим для приватного сектора, оскільки компанії можуть фінансувати великі проекти. Враховуючи сьогоднішній вкрай несприятливий економічний стан в Україні для розвитку приватного сектору, проектне фінансування варто розглядати як одну із можливостей забезпечення стабільної діяльності бізнесу.

Література

1. Gatti S. *Project Finance in Theory and Practice*. Academic Press, 2013. 436 p.
2. Weber B. & Alfen H. W. *Infrastructure as an asset class : Investment strategies, project finance and PPP*. West Sussex : John Wiley & Sons, 2016. 432 p.

www.arabesko.ru

УДК 368.914.2

Кулікова Єлизавета Олександрівна
викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ВИКЛИКИ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

JEL classification: H750

Війна в Україні призвела до значних змін, що спричинили болючі процеси в економіці країни [1]. Демографічна ситуація значно погіршилася: втрати населення, еміграція українців за кордон, від'їзд активної та освіченої частини населення, збільшення кількості осіб з інвалідністю. За даними ООН, Україна входить до переліку країн з найшвидшими темпами зменшення населення. В найближчі десятиліття передбачається зменшення населення на 28%, а частка осіб старше 60 років зросте до 32% [2].

У зв'язку зі зменшенням кількості працюючих, які сплачують страхові внески, внески до солідарної пенсійної системи (без врахування військових) зменшилися на 25%. За статистикою 2022 року, економічна активність скоротилася на 30%. Співвідношення між застрахованими особами та пенсіонерами становить 1:1, це означає, що один працюючий утримує одного пенсіонера. Таке співвідношення може погіршуватися через міграцію, що негативно впливає на фінансування солідарної пенсійної системи. Середня пенсія в Україні (4623 грн.) часто не задовольняє базові потреби людини і є найнижчою в Європі. Коефіцієнт заміщення (відсоток пенсії від заробітку) складає приблизно 30%, це означає, що доходи людини після виходу на пенсію зменшуються втричі.

Кожен із цих факторів підвищує ймовірність негативних наслідків для пенсійної системи та українських громадян. Існує ризик недостатнього фінансування пенсійної системи через сплату страхових внесків. Це може призвести до необхідності перегляду параметрів страхової системи (підвищення пенсійного віку, збільшення страхових внесків тощо) або зменшення розміру пенсій. У свою чергу, це призведе до подальшого зниження рівня життя пенсіонерів та коефіцієнта заміщення.